

Nederland

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Kwaliteit, toezicht en handhaving in de kinderopvang

Inhoud

3 Inleiding

5 Hoe werkt de GGD-inspectie?

- 5 Het onderzoek
- 6 Het inspectierapport
- 6 Inspectie op maat
- 7 *Onderzoek voor registratie*
- 7 *Onderzoek na registratie*
- 7 *Nader onderzoek*
- 7 *Incidenteel onderzoek*

9 Waarvoor bent u verantwoordelijk?

Kindercentra en peuterspeelzalen

- 9 Pedagogisch beleid
- 9 Medewerkers
- 9 Locatie
- 10 Veiligheid en gezondheid
- 10 Ouders
- 10 Voorschoolse educatie

11 Waarvoor bent u verantwoordelijk?

Gastouderbureaus en gastouders

- 11 Pedagogisch beleid
- 11 Kwaliteitseisen gastouders
- 11 Opvanglocatie
- 11 Veiligheid en gezondheid
- 12 Ouders
- 12 Administratie
- 12 Bemiddeling en begeleiding gastouderbureau

13 Een overtreding, en dan?

- 13 Gemeentelijke handhaving
- 13 Handhaving door de GGD

15 Een klacht over toezicht of handhaving?

- 15 Klachten over de GGD
- 15 Klachten over de gemeente

17 Het ontstaan van de wet- en regelgeving

- 17 Basiskwaliteitseisen

19 Meer informatie

19 Colofon

Inleiding

Bent u houder van een kindercentrum, gastouderbureau of peuterspeelzaal? Of bent u gastouder? Dan zet u zich in voor kwalitatief hoogwaardige en veilige kinderopvang. Het doel hiervan is dat kinderen zich goed kunnen ontwikkelen in een veilige en gezonde omgeving. In deze brochure leest u waar u verantwoordelijk voor bent, wat een inspectie door de GGD inhoudt en wat handhaving voor u betekent.

Waarom moet u voldoen om verantwoorde kinderopvang te bieden? Waarom en wanneer komt de inspecteur kinderopvang controleren? Waarom zijn er landelijke kwaliteitseisen en hoe komen ze tot stand? De antwoorden zetten we voor u op een rij. En we vertellen wat er gebeurt als u onverhoopt niet aan de eisen voldoet.

De kwaliteitseisen waaraan de kinderopvang en peuterspeelzalen moeten voldoen, staan in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko). Ook staat daarin hoe het toezicht en de handhaving geregeld is.

Deze brochure gaat specifiek over de kwaliteitseisen in de Wko, het toezicht door de GGD en de gemeentelijke handhaving. Naast toezicht door de GGD krijgt u te maken met enkele andere toezichthouders, bijvoorbeeld de Arbeidsinspectie, Bouw- en woningtoezicht en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.

Hoe werkt de GGD-inspectie?

U krijgt op verschillende momenten met een GGD-inspecteur te maken. Bijvoorbeeld bij het jaarlijkse toezicht, of als u een nieuw kindercentrum start. In dit hoofdstuk leggen we uit wat u als houder kunt verwachten bij een inspectie.

Het onderzoek

Een inspectiebezoek vindt onaangekondigd plaats. De inspecteur observeert de kinderopvangvoorziening, ook stelt hij vragen aan medewerkers of de gastouder. Zo komt hij meer te weten over het reilen en zeilen in uw kinderopvangvoorziening, en ziet hij hoe medewerkers uw pedagogisch beleid uitvoeren. De inspecteur houdt ook een interview met u als houder of met de locatieverantwoordelijke. In het gesprek zal hij:

- refereren aan het resultaat van het vorige inspectiebezoek;
- indien nodig om verduidelijking vragen;
- zijn bevindingen bespreken.

Vooraf kan de inspecteur u vragen documenten op te sturen of klaar te leggen op de vestiging. Denk hierbij aan het reglement van de oudercommissie, het pedagogisch beleidsplan, de risico-inventarisatie en een kindplanning. Zorg er als houder voor dat al deze documenten op de vestiging beschikbaar zijn, zodat de inspecteur ze ook tijdens het bezoek kan inzien.

Vooraf kan de inspecteur u een vragenlijst sturen om in te vullen. Dankzij dat voorwerk kan het toezicht soepeler verlopen. De inspecteur betreft ook de oudercommissie bij zijn inspectieonderzoek. Dat doet hij om een zo volledig mogelijk beeld van de situatie in uw kinderopvangvoorziening te krijgen. Hij vraagt hen een vragenlijst in te vullen, of hij heeft persoonlijk contact met de oudercommissie.

Ziet de inspecteur een lichte overtreding, dan praat hij met u over een oplossing. Als u de tekortkoming dan binnen de termijn voor het opstellen van het rapport oplost, kunt u handhaving voorkomen.

Benaming van kinderopvang in de wet- en regelgeving

- Kindercentrum: dagopvang en buitenschoolse opvang
- Voorziening voor gastouderopvang: gastouders
- Kinderopvangvoorziening: alle soorten opvang, m.u.v. peuterspeelzalen
- Vestiging: alle soorten opvang, m.u.v. gastouders

De inspectie in het kort

De inspecteur vormt zich een oordeel aan de hand van:

- observaties: hoe gaan de medewerkers of hoe gaat de gastouder met kinderen om, doen ze dat conform het pedagogisch beleid;
- de inrichting en het gebruik van alle ruimtes waar kinderen kunnen komen;
- gesprekken met de medewerkers of de gastouder over hun werkwijze;
- een gesprek met u als houder of de locatieverantwoordelijke over de werkwijze in het kindercentrum, het gastouderbureau of de peuterspeelzaal;
- documentenonderzoek, waaronder het reglement van de oudercommissie, het pedagogisch beleid, de risico-inventarisatie, diploma's en de Verklaring(en) Omtrent het Gedrag;
- de administratie van een gastouderbureau
- schriftelijk of persoonlijk contact met de oudercommissie.

Vervolgens stelt de inspecteur vast of de kinderopvangvoorziening wel of niet voldoet aan de landelijke kwaliteitseisen. Hij adviseert de gemeente daarna over eventuele handhaving.

Het inspectierapport

De inspecteur zet zijn bevindingen in een inspectierapport. Hij beschrijft wat hij gezien heeft en hoe hij tot zijn oordeel is gekomen. Het rapport geeft altijd de situatie weer van het moment van inspectie. In dit rapport geeft de inspecteur een advies aan de gemeente.

U ontvangt het rapport binnen zes weken na de inspectie. De inspecteur neemt vervolgens hierover contact met u op. Als blijkt dat er feitelijke onjuistheden in het rapport staan, dan stelt hij die bij. Naast dit overleg kunt u zelf een schriftelijke reactie op het rapport geven, de zogenoemde zienswijze.

De inspecteur voegt die dan als bijlage aan het rapport toe.

Na deze procedure van hoor- en wederhoor en zienswijze stelt de inspecteur binnen één week het inspectierapport vast. Na vaststelling ontvangt u het rapport. U geeft het rapport aan de oudercommissie en u maakt het openbaar, bijvoorbeeld via uw website. De GGD maakt het rapport ook openbaar via www.landelijkregisterkinderopvang.nl.

De gemeente ontvangt het inspectierapport ook. Zijn er overtredingen, dan kan de gemeente vervolgens handhavingmaatregelen inzetten.

Het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen

Alle kindercentra, gastouders, gastouderbureaus en peuterspeelzalen staan geregistreerd in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP). Het LRKP is openbaar en in te zien via www.landelijkregisterkinderopvang.nl. Alleen als uw kinderopvangvoorziening is opgenomen in het LRKP, hebben ouders recht op kinderopvangtoeslag.

Als uw kinderopvangvoorziening in het LRKP staat, dan moet u eventuele wijzigingen zelf tijdig doorgeven aan de gemeente. Als u bijvoorbeeld meer of minder kinderen gaat opvangen, of een andere houder neemt uw vestiging over, dan geeft u dat door via een wijzigingsformulier aan uw gemeente.

Inspectie op maat

De GGD-inspecteur houdt jaarlijks toezicht op alle kinderopvangvoorzieningen en peuterspeelzalen. De vorm en omvang van de inspectie verschilt per type voorziening en situatie. Hieronder geven we een aantal mogelijke situaties aan. Voor kindercentra en gastouderbureaus geldt risico-gestuurd toezicht. Bij kindercentra of gastouderbureaus waar de inspecteur geen reden tot zorg

over de kwaliteit heeft, toetst hij slechts een deel van de kwaliteitseisen. Is die zorg er wel, dan is het onderzoek uitgebreider. De inspecteur komt dan bijvoorbeeld vaker op bezoek, houdt een grotere steekproef of toetst meer eisen. Zo kan de duur en de inhoud van de inspectie op deze voorzieningen per locatie verschillen. De GGD inspecteert gastouders alleen steekproefsgewijs. Tijdens dat onderzoek wordt op alle eisen getoetst.

Onderzoek voor registratie

Als u een nieuwe kinderopvangvoorziening start, dan vraagt u bij uw gemeente opname in het LRKP aan. Dit is de zogenoemde aanvraag tot exploitatie. De gemeente schakelt vervolgens de GGD in voor een inspectieonderzoek, het zogenoemde onderzoek voor registratie.

De inspecteur onderzoekt of u er alles aan heeft gedaan om aan de kwaliteitseisen te voldoen vanaf het moment dat u kinderen gaat opvangen of als uw gastouderbureau start met bemiddelen en begeleiden van opvang. Als dat zo is, adviseert de inspecteur de gemeente positief over opname in het LRKP. Binnen tien weken nadat u uw aanvraag hebt ingediend, hoort u van de gemeente of uw kinderopvangvoorziening in het LRKP komt. Vanaf dan kunt u starten met uw nieuwe kinderopvangvoorziening. Het kan ook zijn dat u de exploitatie moet uitstellen omdat u zaken (nog) niet op orde hebt.

Onderzoek na registratie

Zodra u bent begonnen met kinderen opvangen of bent gestart met bemiddeling, toetst de GGD-inspecteur of u inderdaad voldoet aan alle kwaliteitseisen. Daarom volgt binnen drie maanden na de start nog een onderzoek. Vanaf de start van de exploitatie moet uw kinderopvangvoorziening aan alle kwaliteitseisen voldoen. Er is één uitzondering: voor het reglement van de oudercommissie krijgt u iets meer tijd. Dat moet u uiterlijk binnen zes maanden na de aanvraag vaststellen. Als het reglement bij dit eerste onderzoek

na registratie nog niet af is, geeft de inspecteur daarover nog geen oordeel. Gastouders krijgen overigens niet standaard binnen drie maanden na de registratie een onderzoek, daar wordt steekproefsgewijs geïnspecteerd.

Nader onderzoek

Als de inspecteur tekortkomingen heeft vastgesteld, volgt een nader onderzoek. De inspecteur richt zich dan op de onderdelen waaraan uw kinderopvangvoorziening tijdens een vorig onderzoek niet voldeed. De inspecteur toetst met een nader onderzoek of u de tekortkoming nu hebt hersteld. Bij dit onderzoek vindt geen hoor-wederhoor plaats en kunt u geen zienswijze indienen. U krijgt in dit geval direct een definitief inspectierapport.

Incidenteel onderzoek

Een incidenteel onderzoek vindt bijvoorbeeld plaats na een signaal of klacht van bijvoorbeeld ouders, gemeente of buurtbewoners. In overleg met de gemeente kan de GGD besluiten een extra onderzoek uit te voeren om vast te stellen of u de kwaliteitseisen inderdaad onvoldoende naleeft.

Waarvoor bent u verantwoordelijk?

Kindercentra en peuterspeelzalen

Volgens de Wko bent u als houder verplicht om te zorgen voor verantwoorde opvang. Verantwoorde kinderopvang is opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving. Wat moet u op orde hebben om aan uw verantwoordelijkheid te voldoen? In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste kwaliteitseisen die gelden voor u als houder van een kindercentrum of peuterspeelzaal. Voor gastouders en gastouderbureaus gelden andere kwaliteitseisen, die komen in het volgende hoofdstuk aan bod.

Pedagogisch beleid

In een pedagogisch beleidsplan legt u vast hoe uw medewerkers en/of vrijwilligers met de kinderen omgaan en waarom zij dat op die manier doen. U beschrijft in het pedagogisch beleid de wijze waarop u de emotionele veiligheid van kinderen waarborgt, de mogelijkheden voor kinderen tot de ontwikkeling van hun persoonlijke- en sociale competentie en wijze waarop de overdracht van normen en waarden aan kinderen plaatsvindt. Dit doet u door bijvoorbeeld het wenbeleid, de werkwijze, de maximale groepsgrootte en leeftijdsopbouw van de groep vast te leggen. De inspecteur toetst niet alleen of uw beleidsplan op papier voldoet aan de wet- en regelgeving, maar ook of de beroepskrachten het plan kennen en in de praktijk brengen.

Medewerkers

De opvang is zo georganiseerd, dat de kinderen vaste beroepskrachten en leeftijdsgenootjes om zich heen hebben. U bent verantwoordelijk voor voldoende beroepskrachten op de groep(en).

Het aantal aanwezige kinderen en hun leeftijd bepaalt hoeveel beroepskrachten er op de groep moeten zijn. Op de website van de rijksoverheid¹⁾ staat een hulpmiddel (rekentool) waarmee u de juiste beroepskracht-kindratio kunt bereken. Alle medewerkers die op de groep werken hebben een diploma volgens de cao Kinderopvang en een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Voor peuterspeelzalen geldt de cao Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening. Tijdens de inspectie controleert de GGD deze documenten en beoordeelt op de groepen of u voldoende beroepskrachten inzet. Ook kijkt de GGD-inspecteur of u zich houdt aan de maximale groepsgrootte en of de stamgroep ruimten aan de eisen voldoen. Sinds 1 juli 2013 geldt het vierogen-principe. Dit betekent dat beroepskrachten tijdens werkzaamheden gezien of gehoord moeten kunnen worden door een andere volwassene. Bij peuterspeelzalen mag naast een beroepskracht ook een vrijwilliger worden ingezet. Werkt u in uw peuterspeelzaal met vrijwilligers, dan is in een vrijwilligersbeleid vastgelegd waar vrijwilligers verantwoordelijk voor zijn. Voor vrijwilligers vraagt u ook een VOG aan en regelt u een aansprakelijkheidsverzekering.

Locatie

Het kindercentrum richt u zo in dat kinderen er kunnen spelen, ontspannen en zich kunnen ontwikkelen. Er is minimaal 3,5 vierkante meter binnenspeelruimte per aanwezig kind beschikbaar en voor kinderen tot anderhalf jaar heeft u een afzonderlijke slaapruiimte. Er is ook voldoende en veilige buitenspeelruimte. Dit betekent minimaal 3 vierkante meter per aanwezig kind. Bij dagopvang moet deze buiten-

¹⁾ <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2012/07/30/rekentool-kinderopvang-beroepskracht-kind-ratio.html>

speelruimte aangrenzend aan het kindercentrum zijn, bij buitenschoolse opvang mag deze ook in de directe nabijheid van het kindercentrum zijn. De buitenspeelruimte moet dan wel toegankelijk en veilig bereikbaar zijn voor kinderen.

Veiligheid en gezondheid

Jaarlijks brengt u in kaart welke risico's de kinderen lopen op het gebied van veiligheid en gezondheid. Eventueel kunt u landelijke modellen gebruiken om de risico-inventarisatie uit te voeren²⁾. De inspecteur beoordeelt niet alleen of uw inventarisatie op papier voldoet aan de wet- en regelgeving, maar ook of de beroepskrachten weten hoe de risico's zo beperkt mogelijk kunnen blijven.

Als houder heeft u de verantwoordelijkheid om kindermishandeling te signaleren en hierop actie te ondernemen. Hiervoor geldt de Meldcode kindermishandeling³⁾. De inspecteur vraagt beroepskrachten tijdens de inspectie of zij weten wat ze moeten doen in geval van een vermoeden van kindermishandeling. Heeft u aanwijzingen dat een medewerker seksueel of ander geweld gebruikt tegen een kind? Dan overlegt u direct met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Dit is verplicht sinds 1 juli 2013. De vertrouwensinspecteur adviseert u wat u moet doen.

Ouders

Als houder stelt u een oudercommissie in. Deze oudercommissie heeft adviesrecht over bijvoorbeeld veiligheid en het vierogenprincipe. U vraagt de oudercommissie om advies als u nieuw beleid wil doorvoeren of bestaand beleid wil wijzigen. De oudercommissie kan u ook ongevraagd adviseren. U stelt een reglement op voor de oudercommissie en geeft de leden op tijd alle informatie die zij nodig hebben om hun taak goed uit te voeren. Bent u houder van een gesubsidieerde peuterspeelzaal, stelt u een cliëntenraad in in plaats van een oudercommissie.

U informeert de ouders over uw beleid. Onderwerpen als; hoe organiseert u de opvang, hoe ziet uw pedagogisch beleid eruit; welke groepsgrootte hanteert u en wat zijn de opleidingseisen van de beroepskrachten zijn onderdeel van deze informatie. Het inspectierapport van de GGD is openbaar en in te zien via uw eigen website of op een voor ouders en personeel toegankelijke plaats.

Voor klachten van ouders heeft u een klachtenregeling en een onafhankelijke klachtencommissie. Voor de oudercommissie heeft u een aparte klachtenregeling. Jaarlijks maakt u een openbaar klachtenverslag dat u aan de GGD stuurt.

Voorschoolse educatie

Ontvangt u subsidie voor voorschoolse educatie, dan toetst de GGD-inspecteur of uw voorschoolse educatie aan kwaliteitseisen voldoet. Wanneer u niet voldoet aan de basiskwaliteitseisen, kan dit betekenen dat u minder of helemaal geen subsidie meer krijgt van de gemeente.

²⁾ Voor *veiligheid* zijn modelrisico-inventarisaties beschikbaar op de site van Consument en Veiligheid www.veiligheid.nl. Voor *gezondheid* heeft het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid richtlijnen ontwikkeld. Het document *Gezondheidsrisico's in een kindercentrum of peuterspeelzaal* is beschikbaar via www.rivm.nl/cib/infectieziekten-A-Z/infectieziekten/Kindercentrum.

³⁾ Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/hulp-bieden/meldcode>

Waarvoor bent u verantwoordelijk?

Gastouderbureaus en gastouders

Volgens de Wko bent u als houder verplicht om te zorgen voor verantwoorde opvang. Verantwoorde kinderopvang is opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving. Wat moet u op orde hebben om aan uw verantwoordelijkheid te voldoen? In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste kwaliteitseisen die gelden voor u als houder van een gastouderbureau of wanneer u werkt als gastouder.

Pedagogisch beleid

In een pedagogisch beleidsplan is vastgelegd hoe de gastouder met de kinderen omgaat en waarom zij dat op die manier doen. U beschrijft in het pedagogisch beleidsplan de wijze waarop de gastouder de emotionele veiligheid van kinderen waarborgt, de mogelijkheden voor kinderen tot de ontwikkeling van hun persoonlijke- en sociale competentie en wijze waarop de overdracht van normen en waarden aan kinderen plaatsvindt. U kunt hierbij denken aan de samenstelling van het aantal kinderen dat door de gastouder wordt opgevangen en welke eisen uw bureau stelt aan de locaties waar opvang plaatsvindt. De inspecteur toetst niet alleen of uw beleidsplan op papier voldoet aan de wet- en regelgeving, maar ook of de gastouder het plan kent en in de praktijk brengt. Ook kijkt de GGD-inspecteur of u zich houdt aan het maximaal aantal kinderen wat op een adres opgevangen kan worden door de gastouder.

Kwaliteitseisen gastouders

De gastouder heeft een diploma op minimaal MBO-2 niveau of zijn competenties in een EVC procedure laten erkennen. Ook beschikken de gastouder én zijn

huisgenoten over een Verklaring Omtrent het Gedrag en een geldig EHBO certificaat. Bemiddelingsmedewerkers van uw gastouderbureau hebben ook een VOG. Tijdens de inspectie van het gastouderbureau, maar ook bij de gastouder op locatie, controleert de GGD deze documenten.

Opvanglocatie

Het adres waar de opvang plaatsvindt beschikt over voldoende en veilige binnenruimte en buitenspeelmogelijkheden afgestemd op het aantal kinderen. De gastouder houdt bij de inrichting rekening met de leeftijd van de kinderen. Voor kinderen tot anderhalf jaar heeft de gastouder een slaapruiimte. De opvanglocatie is volledig rookvrij en voorzien van rookmelders.

Veiligheid en gezondheid

Jaarlijks brengt een bemiddelingsmedewerker van uw bureau samen met de gastouder in kaart welke risico's de kinderen lopen op het gebied van veiligheid en gezondheid. U zorgt ervoor dat de risico's tot een minimum beperkt zijn en blijven.

Eventueel kunt u landelijke modellen gebruiken om de risico-inventarisatie uit te voeren⁴⁾. De inspecteur beoordeelt niet alleen of uw inventarisatie op papier voldoet aan de wet- en regelgeving, maar ook of de gastouder weet hoe de risico's zo beperkt mogelijk kunnen blijven. Als houder heeft u de verantwoordelijkheid om kindermishandeling te signaleren en hierop actie te ondernemen. Hiervoor geldt de Meldcode kindermishandeling⁵⁾. De inspecteur vraagt de gastouder tijdens de inspectie of zij weten wat ze moeten doen in geval van een vermoeden van kindermishandeling en controleert of zij over de meldcode kindermishandeling beschikken. Heeft u aanwijzingen dat een medewerker van uw gastouderbureau of een gastouder seksueel of ander geweld gebruikt tegen een kind? Dan overlegt u direct met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Dit is verplicht sinds 1 juli 2013. De vertrouwensinspecteur adviseert u wat u moet doen.

Ouders

U heeft als houder een oudercommissie ingesteld. Deze oudercommissie heeft adviesrecht over bijvoorbeeld veiligheid en het pedagogisch beleid. Dit betekent dat u de oudercommissie om advies vraagt als u nieuw beleid wil doorvoeren of bestaand beleid wil wijzigen. Zij kunnen u ook ongevraagd adviseren. U stelt een reglement op voor de oudercommissie en geeft de leden op tijd alle informatie die zij nodig hebben om hun taak goed uit te voeren. U informeert ouders over het beleid wat u voert. Onderwerpen als; hoe organiseert u de opvang, hoe ziet uw pedagogisch beleid eruit; hoeveel kinderen (inclusief eigen kinderen) worden opgevangen en wat is uw beleid inzake veiligheid en gezondheid zijn onderdeel van deze informatie. U maakt het inspectierapport van de GGD openbaar via uw eigen website of op een voor ouders en personeel toegankelijke plaats.

⁴⁾ Voor *veiligheid* zijn modelrisico-inventarisaties beschikbaar op de site van Consument en Veiligheid www.veiligheid.nl. Voor *gezondheid* heeft het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid richtlijnen ontwikkeld. Het document *Gezondheidsrisico's in een kindercentrum of peuterspeelzaal* is beschikbaar via www.rivm.nl/cib/infectieziekten-A-Z/infectieziekten/Kindercentrum.

U heeft een klachtenregeling en een onafhankelijke klachtencommissie. Voor de oudercommissie heeft u een aparte klachtenregeling. Jaarlijks maakt u een openbaar klachtenverslag dat u aan de GGD stuurt.

Administratie

De inspecteur controleert in de administratie van uw gastouderbureau hoe de betaling tussen het gastouderbureau, de gastouder en de vraagouders plaatsvindt. De administratie van uw gastouderbureau bevat een contract per vraagouder. De inspecteur toetst of de betaling inzichtelijk is en of in het contract met de vraagouder staat welk deel van het betaalde bedrag naar het gastouderbureau gaat (uitvoeringskosten) en welk deel van het betaalde bedrag naar de gastouder.

Bemiddeling en begeleiding gastouderbureau

Per gastouder besteedt u tenminste 16 uur per jaar aan begeleiding en bemiddeling. Hier vallen intakegesprekken, scholing en begeleiding van de gastouder, het koppelingsgesprek, evaluatiegesprekken en huisbezoeken onder. De inspecteur toetst of iedere gastouder minimaal twee maal per jaar bezocht wordt door een bemiddelingsmedewerker en welke gesprekken er plaatsvinden.

⁵⁾ Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/hulp-bieden/meldcode>

Een overtreding, en dan?

De GGD-inspecteur controleert of u zich houdt aan de wet- en regelgeving. De gemeente is verantwoordelijk voor de handhaving. Zij treedt op als u de wet- en regelgeving niet naleeft. In dit hoofdstuk leggen we uit welke handhavingsmaatregelen de gemeente kan toepassen.

Gemeentelijke handhaving

De gemeente besluit op basis van het rapport van de GGD welke handhavingsmaatregelen ze inzet. In het handhavingsbeleid legt de gemeente vast hoe ze omgaat met overtredingen op de Wko. Dan weten houders, inspecteurs en ouders precies waar ze aan toe zijn. Het expertisecentrum van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft hiervoor een model ontwikkeld. Bij uw gemeente kunt u navragen hoe het gemeentelijke handhavingsbeleid eruitziet. Veel gemeenten publiceren dit beleid op hun website.

Handhaving door de GGD

In uitzonderlijke gevallen grijpt de GGD in door de opvang direct stil te leggen. Dat gebeurt dan via een schriftelijk bevel. Dit kan alleen als de inspecteur vindt dat de kwaliteit van de opvang bij een kinderopvangvoorziening zó tekortschiet dat onmiddellijke maatregelen nodig zijn. In een bevel beschrijft de inspecteur onder andere:

- op welke punten u niet of onvoldoende voldoet aan de voorschriften;
- welke maatregelen u moet nemen;
- binnen welke termijn u de maatregelen moet nemen en hoe wordt gecontroleerd of u dat gedaan hebt.

De gemeente heeft de volgende sanctiemogelijkheden:

- **een aanwijzing:** houder krijgt de mogelijkheid tot herstel van de tekortkoming. De houder moet zich daarbij houden aan de door de gemeente gestelde termijn waarbinnen dat moet gebeuren.
- **last onder dwangsom:** de houder moet voor een gestelde datum een tekortkoming verbeteren. Doet hij dat niet, dan wordt daarna een dwangsom verbeurd.
- **last onder bestuursdwang:** de houder moet voor gestelde datum een tekortkoming verbeteren. Doet hij dat niet, dan lost het college op kosten van de houder de overtreding zelf op.
- **een exploitatieverbod:** de gemeente verbiedt de houder kinderen op te vangen of het gastouderbureau taken uit te voeren.
- **verwijdering uit het LRKP:** hierna krijgen ouders geen kinderopvangtoeslag meer.
- **bestuurlijke boete:** Als er een overtreding is geconstateerd kan de gemeente daarvoor een boete opleggen. Het gaat niet alleen om overtreding van de kwaliteitseisen maar ook om bijvoorbeeld illegale opvang, overtreden exploitatieverbod, niet onverwijld doorgeven van wijzigingen en het tegenwerken van de inspecteur.

Een klacht over toezicht of handhaving?

Heeft u een klacht over het toezicht door de inspecteur of over de handhaving door de gemeente? Dan kunt u terecht bij de GGD en de gemeente.

Klachten ontstaan in situaties waarin verwachtingen uiteenlopen of waarin meningsverschillen zijn. Door in gesprek te gaan met betrokkenen kunt u uw klacht bespreekbaar maken. Komt u er in overleg niet uit, dan kunt u een klacht indienen.

Klachten over de GGD

Een klacht over het gedrag van de inspecteur kunt u indienen bij uw lokale GGD. De GGD behandelt uw klacht volgens de klachtenprocedure. Die kunt u bij uw GGD opvragen. U kunt geen klacht indienen over de inhoud van het inspectierapport. Hier heeft u namelijk op kunnen reageren middels uw zienswijze, zoals in het hoofdstuk "Hoe werkt de GGD-inspectie?" is uitgelegd.

Kijk op www.ggd.nl voor de adresgegevens van de GGD in uw regio.

Klachten over de gemeente

Heeft u een klacht over de behandeling door de gemeente? Die kunt u via een gemeentelijke klachtenprocedure of een gemeentelijke ombudsman indienen. U kunt bij uw eigen gemeente navragen wat het beleid is.

Het ontstaan van de wet- en regelgeving

Kwaliteit in de kinderopvang, buitenschoolse opvang, peuterspeelzalen en gastouderopvang, het toezicht daarop door de GGD en de handhaving door de gemeenten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Basiskwaliteitseisen

De Wko noemt een aantal basiskwaliteitseisen, zoals een verplichte Verklaring Omtrent het Gedrag voor personeel en het gebruik van de Nederlandse taal als voertaal. De Brancheorganisatie Kinderopvang en BOinK hebben samen de basiskwaliteitseisen die in de Wko staan verder uitgewerkt in het Convenant kwaliteit kinderopvang en een Convenant kwaliteit peuterspeelzaalwerk. De rijksoverheid heeft deze convenanten vervolgens vertaald in het Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen en de Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen. In het besluit en de regeling staan een aantal eisen, bijvoorbeeld voor het pedagogisch beleidsplan, de groepsgrootte, beroepskracht-kindratio en verblijfsruimten.

Historie Wet kinderopvang

- 1 januari 2005: invoering Wko en Beleidsregels kwaliteit kinderopvang (op basis van convenant)
- 1 april 2008: wetswijziging kinderopvang (waaronder toevoeging van: klachtenregeling oudercommissies, protocol vermoeden kindermishandeling en eisen aan gastouderbureaus)
- 1 januari 2010: stelselherziening gastouderopvang
- 1 augustus 2010: harmonisatie peuterspeelzaalwerk met kinderopvang, inclusief voorschoolse voorzieningen
- 6 juni 2012: kwaliteitseisen wettelijk vastgelegd in een Algemene Maatregel van Bestuur en een ministeriële regeling (ter vervanging van Beleidsregels kwaliteit kinderopvang)
- 1 januari 2013: ministeriële regeling kwaliteit aangepast na herziening convenant
- 1 juli 2013: Wijziging Wko (waaronder toevoeging van meldplicht, continue screening en gewijzigde verantwoordelijkheid gastouderbureaus)

Meer informatie

Er zijn verschillende organisaties betrokken bij het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang. Meer informatie hierover vindt u hier:

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvang
www.antwoordvoorbedrijven.nl

Colofon

Uitgave van GGD Nederland en VNG, september 2013

Herziene uitgave door GGD Nederland en het Expertisecentrum Toezicht & Handhaving Kinderopvang van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten in samenwerking met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Fotografie

Hollandse Hoogte

GGD Nederland

www.ggd.nl

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

www.vng.nl

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend, kijk voor actuele wet- en regelgeving op www.rijksoverheid.nl

